

**Livskvalitet og angst og depresjon
hos personer med demens ved norske sykehjem:
en oppfølgingsstudie**

**Folkehelsekonferansen
16.10.2019
Alka R. Goyal
Førsteamanuensis, OsloMet**

Agenda

- Bakgrunn
 - Angst
 - Demens
 - Livskvalitet hos personer med demens
- Kort info. om studien
- Presentasjon av hovedresultater
- Konklusjon

Angst

- Angst som symptom og lidelse forekommer oftere hos personer med demens (PMD) enn hos personer uten demens

Forekomst:

- Opptil tre ganger høyere forekomst hos PMD enn hos friske eldre (Rasmussen et al., 2018)
- Angstsymptomer 25-70%
- Angstlidelser 5-38% for (hovedsakelig for generalisert angstlidelse)
- Høyere forekomst hos sykehjemsbeboere enn hjemmeboende (Seignourel et al., 2008)

Angst og PMD

Bakgrunn

- Angst har mange negative konsekvenser hos PMD
- Angst sameksisterer ofte med depresjon

Demens

- Kognitiv svikt med redusert hukommelse og kommunikasjon hos en voksen eller eldre person
- Endringer i følelsesmessige reaksjoner
- Den kognitive svikten fører til nedsatt evne til å gjennomføre dagligdagse aktiviteter
- **Tilstanden er kronisk, kan ikke kureres og forverrer seg ofte over tid**

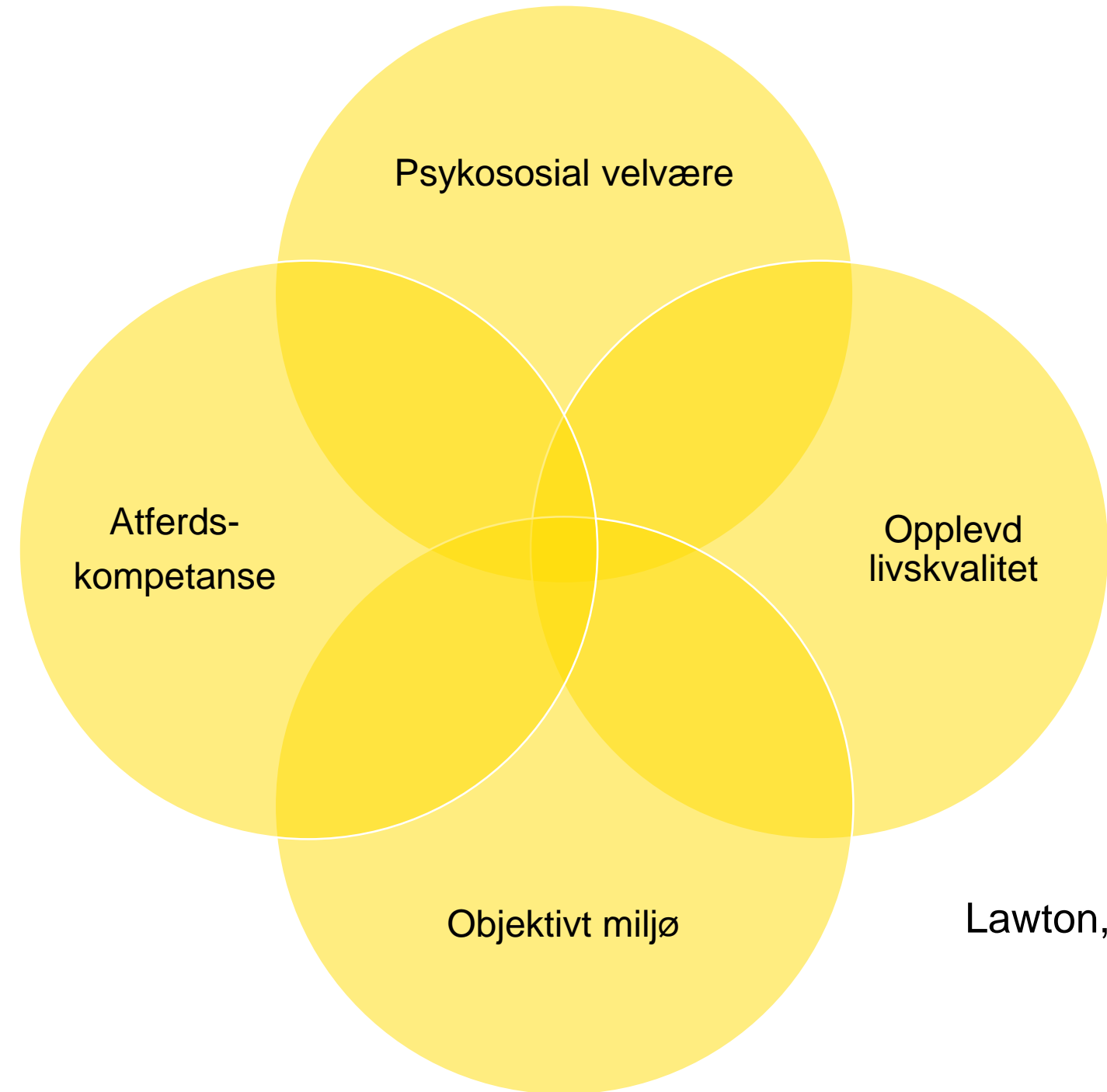
Utfordringer ved demenssykdom

- Demens medfører mange utfordringer hos individet og dets familie.
- Mange studier bruker livskvalitetsmål for å vurdere om omsorg eller behandling virker hos PMD

Hva er Livskvalitet?

- Vanskelig å definere, har mange dimensjoner, og en subjektiv opplevelse
- De definisjonene som finnes tar utgangspunkt i personens kognitive evner, evne til selvstendighet i dagligdagse aktiviteter og evne til deltakelse i aktiviteter som er meningsfulle for personen
- For PMD blir det vanskelig å oppfylle mange av disse kravene

Livskvalitet hos PMD

Lawton, 1994;1997

Utfordringer ved å undersøke livskvalitet hos sykehjemsbeboere med demens

- Ca.40 % av PMD bor på sykehjem i Norge, og mange av dem har moderat til alvorlig grad av demens (Engedal et al.,2018)
- PMD kan ha vansker med å uttrykke om egen livskvalitet
- Observasjon av atferd (proxy) hos personer med moderat til alvorlig grad av demens kan være et vindu inn i deres livskvalitet (Abel, 2017; Lawton,1994)

Faktorer som påvirker livskvalitet hos PMD

- Dårlig fysisk og psykisk helse inkludert depresjon og atferdssymptomer, som f. eks agitasjon (Beerens et al., 2013; Martyr et al., 2018)
- Kunnskap er sparsom om hvordan angst påvirker livskvalitet over en tidsperiode hos sykehjemsbeboere med demens

Hensikten med studien

Å undersøke hvordan angst, depresjon og andre kliniske variabler hadde sammenheng med livskvalitet over en periode på 12 måneder blant sykehjemsbeboere med demens

Veiledere:

Professor Øyvind Kirkevold

PhD og Postdoc Sverre Bergh

Professor emeritus Knut Engedal

Professor Marit Kirkevold

Inklusjonskriterier

- Kvinner og menn > 64 år
- Demensdiagnose
- Bor på sykehjem

Eksklusjonskriterier

- Alvorlig somatisk sykdom
- Schizofreni

Kartleggingsverktøy

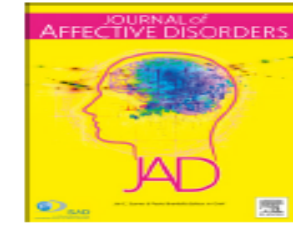
- **Quality of Life in Late-Stage Dementia (QUALID)**
(Røen et al. 2015, Weiner et al., 2000)
- **Norsk versjon av Rating Anxiety in Dementia (RAID-N)**
(Goyal et al. 2016; Shankar et al., 1999)
- **Klinisk demensvurdering, sum av bokser (KDV-sob)**
(O'Bryant et al. 2008)
- **Cornell skala for depresjon ved demens (CSDD)**
(Barca et al. 2010; Alexopoulos et al., 1988)

Contents lists available at ScienceDirect

Journal of Affective Disorders

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jad

Research paper

The course of anxiety in persons with dementia in Norwegian nursing homes: A 12-month follow-up study

Alka R. Goyal^{a,b,c,*}, Sverre Bergh^{a,b}, Knut Engedal^b, Marit Kirkevold^c, Øyvind Kirkevold^{a,b,d}

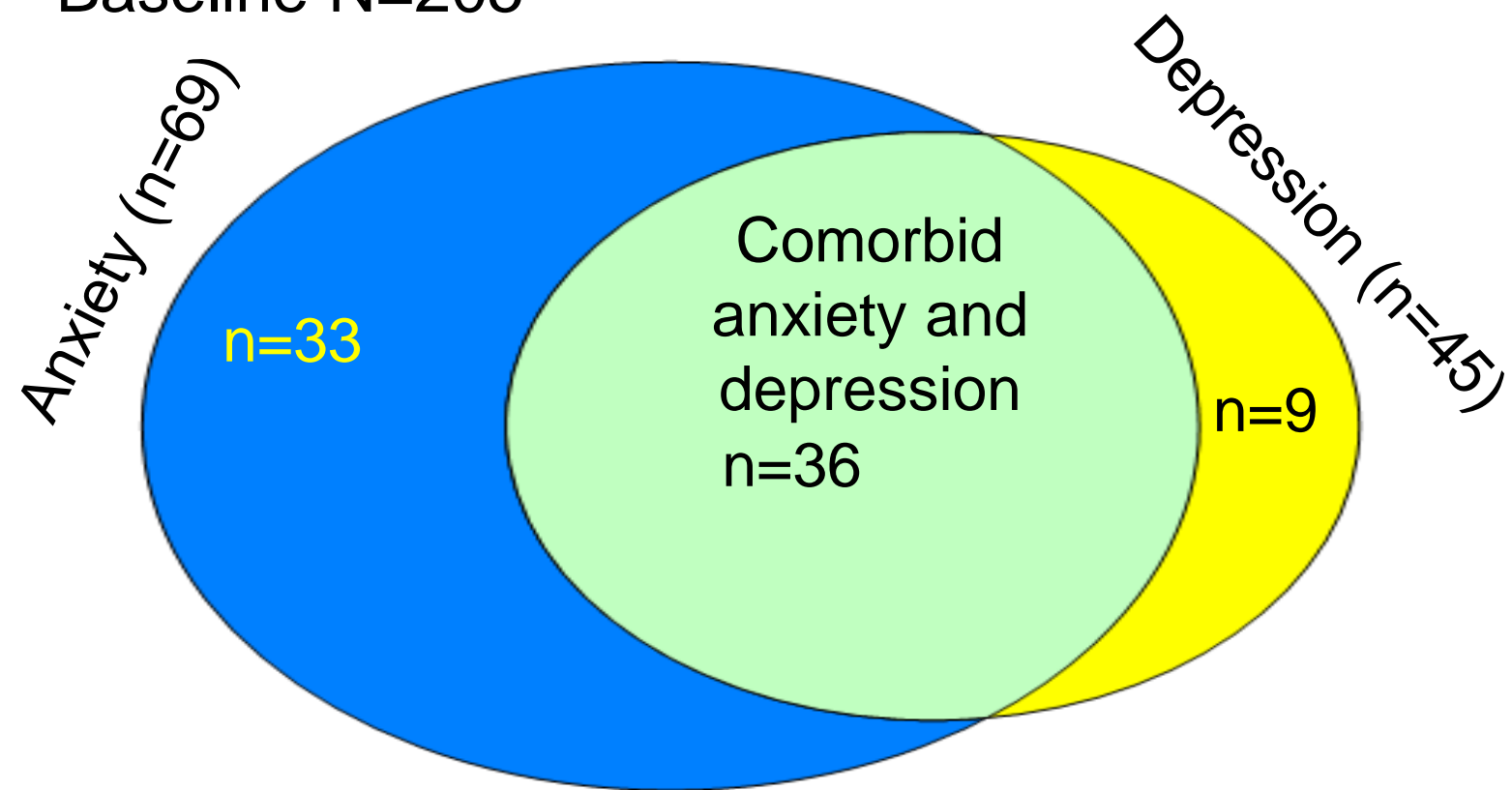

Resultater

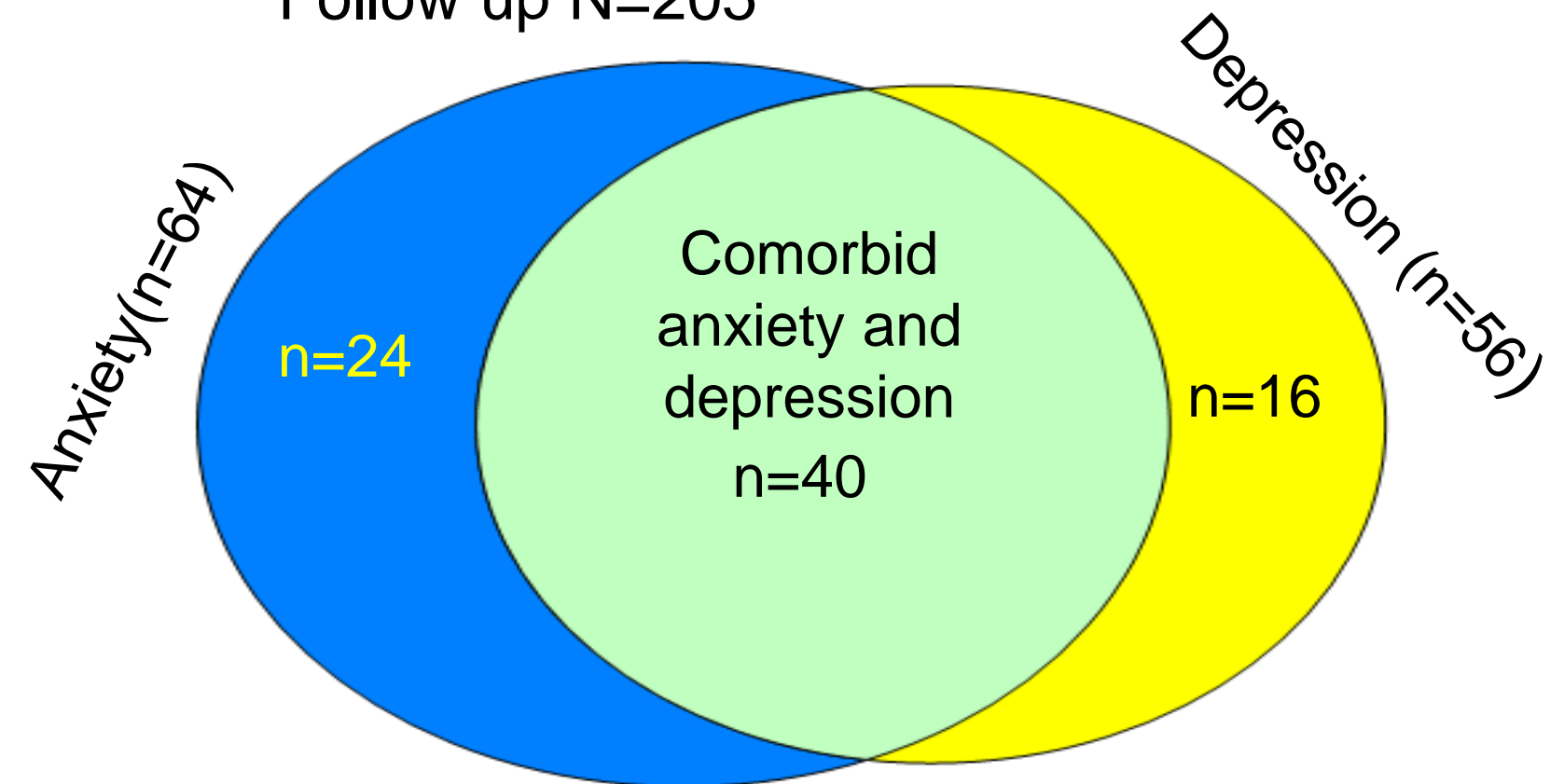
- Nesten hver tredje sykehjemesbeboer med demens (33,7 %) hadde signifikante angstsymptomer (sumskåre 12 og mer på skalaen RAID-N)
- Omtrent hver fjerde sykehjemsbeboer med demens (22,0 %) hadde signifikante symptomer på depresjon (sumskåre 10 og mer på CSDD)
- 31,6 % av disse deltakerne hadde både angst og depresjon (komorbiditet)

Forholdet mellom angst, depresjon og komorbid angst og depresjon

Baseline N=205

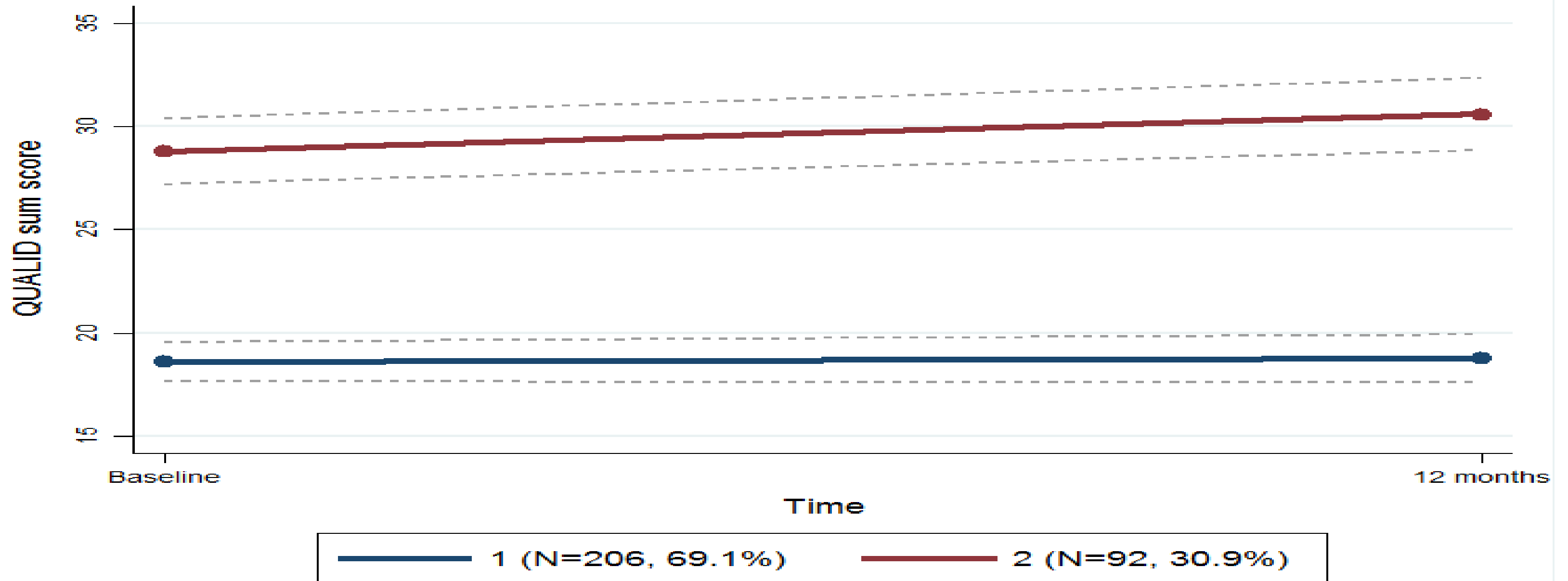

Follow up N=205

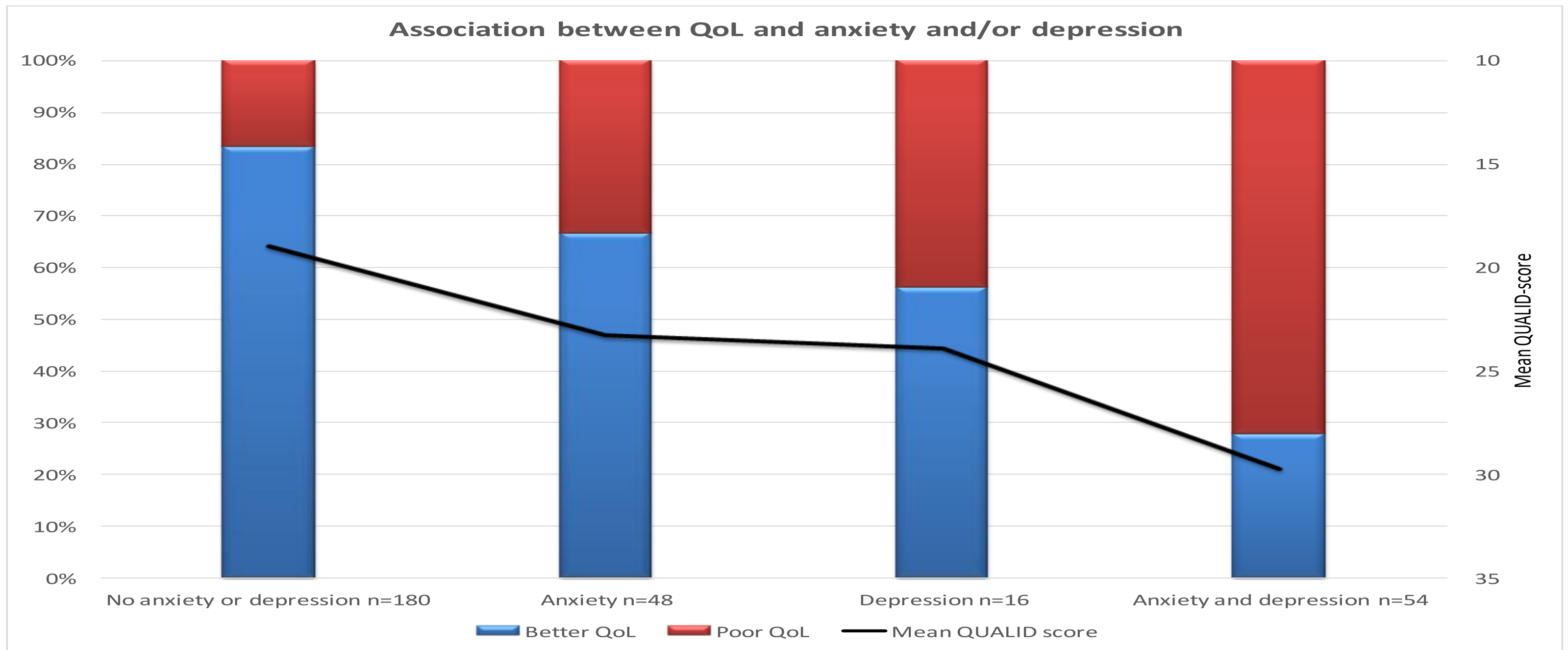
Angst og livskvalitet hos PMD

Resultater

Komorbid angst og depresjon og livskvalitet

Resultater

Goyal et al. 2018

Sammenheng mellom livskvalitet og andre faktorer hos PMD

I tillegg til angst, depresjon, og komorbid angst og depresjon, hadde dårlig livskvalitet sammenheng med redusert evne til å utføre personnære dagligdagse funksjoner, agitasjon, og bruk av antipsykotika hos sykehjemsbeboere med demens.

RESEARCH ARTICLE

Trajectories of quality of life and their association with anxiety in people with dementia in nursing homes: A 12-month follow-up study

Alka R. Goyal^{1,2,3*}, Sverre Bergh^{1,2}, Knut Engedal², Marit Kirkevold³, Øyvind Kirkevold^{1,2,4}

1 The Research Centre for Age Related Functional Decline and Diseases, Innlandet Hospital Trust, Ottestad, Norway, **2** Norwegian National Advisory Unit on Aging and Health, Vestfold Hospital Trust, Tønsberg, Norway, **3** Department of Nursing Science, Institute of Health and Society, University of Oslo, Oslo, Norway, **4** Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Gjøvik, Faculty of Health, Care and Nursing, Gjøvik, Norway

* alkgoy@sykehuset-innlandet.no

Check for updates

Konklusjon

- Angst er assosiert med redusert livskvalitet hos sykehjemsbeboere med demens
- Angst sameksisterer ofte med depresjon hos personer med demens
- Sykehjemsbeboere med demens og komorbid angst og depresjon har dårligere livskvalitet enn de med kun angst eller kun depresjon eller ingen av disse tilstandene
- Viktig å øke bevisstheten og kompetansen blant sykehjemspersonell i å identifisere og behandle angst hos personer med demens. Dette kan bidra med økt livskvalitet hos denne sårbare pasientgruppen
- RAID-N kan være en nyttig skala for å oppdage klinisk signifikant angst som trenger behandling hos PMD i norske sykehjem

Takk for oppmerksomheten!

epost: alka@oslomet.no